

بررسی نقوش، تزیینات و نمادهای فرهنگی عشایر ایل قشقایی با تاکید بر آثار بیژن بهادری کشکولی

آلما عباسی لرکی*^۱، علی اکبر شریفی مهرجردی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد نقاشی، دانشگاه آزاد اسلامی یزد، ایران. Alfaart803@gmail.com

۲- استادیار دانشکده هنر و معماری، دانشگاه یزد، ایران. sharifimehr@yazd.ac.ir

⋮

چکیده

هدف از تحقیق حاضر بررسی نقوش، تزیینات و نمادهای فرهنگی عشایر ایل قشقایی با تاکید بر آثار بیژن بهادری کشکولی می باشد. روش تحقیق مورد استفاده بصورت توصیفی-تحلیلی و با استفاده از کتب، مقالات، مشاهدات عینی و آثار نقاشی صورت پذیرفت. با عنایت به موارد ذکر شده و بررسی ها صورت گرفته می توان گفت ایل قشقایی توام با محیط و عوارض طبیعت، حیوانات، افسانه ها و رشادت ها در ارتباط بوده. طرح ها و نقش مایه های ایل قشقایی برگرفته از طبیعت، همراه با لطافت خاص زنانه در نقوش دستبافته ها قابل روئیت است. رنگبندی زیبای زنان با تصویر سازی ذهنی برای ایجاد طرحی زیبا نشان دهنده لطافت ذهنی آنان است. باتوجه به پیشینه تاریخی ایل قشقایی و گستردگی جغرافیایی و فرهنگی آنان و فراز و نشیب های تاریخی و جنگی به خلق افسانه هایی انجامیده که با لطافتش رنگ و طرح خاصی به نقوش و تزیینات ایل قشقایی داده. ایل قشقایی با تکریم به افسانه ها و احترامات، آیین ها و رسوم خاص در پاس بیان آن روی به نماد هایی آورده اند تا بتوانند به نوعی به بیان گذشته آن اشاره کند. نماد هایی همچون، عقاب، سوار کار، شیر، حروف الفبا و ... که هر کدام بیانگر زیبایی احساس، توجه به افسانه ها و نقل سینه به سینه ذهنی ماندگار است. از یکسو بیژن بهادری کشکولی از طایفه کشکولی بصورت ذهنی و خودپنداره به ثبت تصاویر و نگارگری زیبایی های ایل قشقایی پرداخته، در آثار ایشان توجه خاص به رنگ ها، فعالیت های ایلی در طی روز، طبیعت، حیوانات و رسوم بیشتر قابل مشاهده است.

کلیدواژه: تزیینات، نقوش، نماد، ایل قشقایی، بیژن بهادری کشکولی

مقدمه

قشقایی ها منسوب به ایالت قشقایی در فارس هستند که یا نام ایل از منطقه گرفته شده و یا نام منطقه از اسم ایل (دهخدا، ۱۳۳۹: ۳۰۱). قاطع ترین و دقیق ترین مدرک استناد به کتاب «ایران تورکلرینین اسکی تاریخی» تاریخ دیرین ترک های ایرانی نوشته مرحوم پروفیسور محمد تقی زهتابی می باشد که با ارائه دلایل و مدارک متقن و صحیح به آن اشاره می کند. وی معتقد است قشقایی ها یکی از طوایف بیست و چهارگانه ترکان اوغوز به نام قائی هستند و قسمتی از قائی ها که در منطقه کش^۱ در ماوراءالنهر سکونت داشتند، بعد ها تحت شرایط سخت طبیعی و سیاسی قرار گرفته و به سمت شمال و ایران و آذربایجان کوچ کردند و مدت ها در آن مناطق زندگی کردند تا این که حدود ده قرن قبل به جنوب و مرکز ایران رانده شدند (کیانی، ۱۳۸۵: ۱۶).

^۱ - kash